

**Το Τμήμα της Ένωσης Ιταλών Βιβλιοθηκονόμων της Umbria
με την επιμέλεια της Εκτελεστικής Επιτροπής της Περιφέρειας (CER)
της Umbria**

Ilaria Fava
CER Umbria

Τίτλος πρωτοτύπου: "CER Umbria: La sezione AIB Umbria", *AIB notizie*,
Vol. 22 (2010), No. 5, pp. 4-6

Μετάφραση: Χριστίνα Ταμπουρατζή

Η Umbria έχει λίγο περισσότερους από εννιακόσιους χιλιάδες κατοίκους (86.000 αλλοδαποί κάτοικοι), επιφάνεια 8.456 τ.μ., 2 επαρχίες με 92 δήμους (Perugia 59, Terni 33), 2 Πανεπιστήμια (Πανεπιστήμιο της Perugia, με διάφορες έδρες, και Πανεπιστήμιο για Ξένους), 4 βασικές γλωσσικές ζώνες, κατά κεφαλήν ΑΕΠ 24.454,90 ευρώ, οικονομία βασισμένη στη βιομηχανία, χειροτεχνία, γεωργία και τουρισμό. Αυτά είναι τα στοιχεία της περιοχής που περιλαμβάνει -σύμφωνα με τα δεδομένα της Υπηρεσίας Πολιτιστικών της Περιφέρειας - 256 βιβλιοθήκες, εκ των οποίων 101 δημοτικές (13 ιστορικές και 16 με παλαιές συλλογές), 76 εκκλησιαστικές, 29 βιβλιοθήκες ενώσεων και φορέων, 7 ιδιωτικές, 11 βιβλιοθήκες της Περιφέρειας και των Επαρχιών, 19 πανεπιστημιακές, 13 κρατικών οργάνων, στις οποίες πρέπει να προστεθούν οι σχολικές βιβλιοθήκες (μη καταχωρημένες), τα κέντρα τεκμηρίωσης και άλλες βιβλιοθήκες που σχετίζονται ως επί το πλείστον με ενώσεις. Το μητρώο του Κεντρικού Ινστιτούτου για τον Ενιαίο Κατάλογο των Ιταλικών Βιβλιοθηκών και τις Βιβλιογραφικές Πληροφορίες (ICCU) αναφέρει το συνολικό αριθμό των 369 βιβλιοθηκών, αλλά λογικά μπορούν να υπολογιστούν σε περίπου 300, αν εξεταστούν και τα δεδομένα που δεν είναι πάντα ενημερωμένα ή πλήρη. Ένας αξιοσημείωτος αριθμός σε κάθε περίπτωση, αν ληφθεί υπόψη το μέγεθος της Περιφέρειας, που θα έπρεπε να συνοδεύεται από λεπτομερή τεκμηρίωση για το εν ενεργεία προσωπικό, τον βιβλιακό πλούτο των Βιβλιοθηκών και τις ώρες λειτουργίας τους για μία πιστή απεικόνιση της κατάστασης των βιβλιοθηκών και των βιβλιοθηκονόμων στην Umbria.

Η πραγματικότητα των βιβλιοθηκών είναι αρκετά αποσπασματική. Η εξωτερική ανάθεση (για διάφορους τύπους υπηρεσιών, αλλά πολύ συχνά προβλεπόμενη από απλό υπολογισμό του λειτουργικού κόστους) είναι διαδεδομένη στην πλειοψηφία των δημόσιων

βιβλιοθηκών και αρχίζει να εφαρμόζεται και στο Πανεπιστήμιο της Perugia. Οι εμπειρίες του συστήματος ή της ένωσης είναι εξαιρετικά περιορισμένες: η διαδημοτική βιβλιοθήκη του Panicale και Piegara, το βιβλιοθηκονομικό σύστημα του Δήμου της Perugia, τα συστήματα των βιβλιοθηκών της Περιφέρειας και των Επαρχιών, το Κέντρο Βιβλιοθηκονομικών Υπηρεσιών του Πανεπιστημίου. Υπάρχουν δύο πόλοι SBN (ο ένας δημιουργήθηκε από το Πανεπιστήμιο για Ξένους, ο άλλος είναι το Σύστημα Βιβλιοθηκών της Περιφέρειας, που πρόσφατα μεταπήδησε από το SBN C/S στο Sebina), ενώ το σύστημα των Βιβλιοθηκών του Πανεπιστημίου της Perugia χρησιμοποιεί το πρόγραμμα Alerh.

Σύμφωνα με έρευνα του Τμήματος, πολλές βιβλιοθήκες είναι «αόρατες» στο διαδίκτυο, γιατί οι ιστοσελίδες τους είτε είναι ανύπαρκτες είτε κρυμμένες στο εσωτερικό της ιστοσελίδας του φορέα δικαιοδοσίας. Το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, που συχνά χρησιμοποιείται για την αποστολή ενημερωτικών δελτίων, είναι κοινής χρήσης. Ένας αυξανόμενος αριθμός βιβλιοθηκών ξεκίνησε να χρησιμοποιεί το Facebook και παρά τις δυσκολίες, συχνά διοικητικού και τεχνικού χαρακτήρα, επωφελήθηκε στην επικοινωνία του με το νεότερο ή πιο εξοικειωμένο με την πληροφορική κοινό. Καθυστερήσεις πολιτικής και διοικητικής φύσης επηρεάζουν την επέκταση της ακόμα περιορισμένης ασύρματης πρόσβασης, ειδικά σε σχέση με άλλους δημόσιους χώρους (ταχυδρομεία, κέντρα πληροφόρησης νέων, πανεπιστήμια) όπου αυτή η υπηρεσία είναι διαθέσιμη. Εκτός από τις δυσκολίες που η Umbria μοιράζεται με την υπόλοιπη Ιταλία (έλλειψη πόρων, μειωμένο προσωπικό, περιορισμένες προσλήψεις, ξεπερασμένοι εξοπλισμοί, ακατάλληλοι χώροι), πρέπει ωστόσο να αναφερθεί ότι τα τελευταία δέκα χρόνια έχουν ήδη ή πρόκειται να ανακαινιστούν, μεταφερθούν, επεκταθούν πολλές βιβλιοθήκες σε όλη την περιοχή, όπως Terni, Foligno, Orvieto, Spoleto, Perugia, Umbertide, Gubbio, Città di Castello, Corciano. Στην Perugia, με ιδιωτική πρωτοβουλία, ιδρύθηκε και η Biblioteca delle Nuvole, μία από τις μεγαλύτερες στην Ιταλία με εξειδίκευση στα κόμιξ. Κάθε καινοτομία συντέλεσε ευνοϊκά στην προσέγγιση των πολιτών στις βιβλιοθήκες, και έθεσε φυσικά το ζήτημα (που δεν βρήκε πάντα απάντηση) της επαρκούς ανταπόκρισης στις νέες απαιτήσεις ενός ολοένα αυξανόμενου και νεότερου κοινού. Τα τελευταία εγκαίνια (Σεπτέμβριος 2010) αφορούν την ανθρωπιστική βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου της Perugia, 200 θέσεων στην καρδιά της πόλης που, σε συνδυασμό με την επέκταση του βραδινού ωραρίου λειτουργίας της Νομικής Βιβλιοθήκης, επέφερε αισθητά αποτελέσματα στην παρουσία των φοιτητών και των νέων της πόλης. Και στον ορίζοντα –δεν γνωρίζουμε ακόμα πώς και πότε- προαναγγέλλεται η

εκλεπτυσμένη και αναμενόμενη ανακαίνιση της πιο σημαντικής και παλαιάς Βιβλιοθήκης, της Βιβλιοθήκης Augusta της Perugia, μία από τις πρώτες δημόσιες βιβλιοθήκες της Ιταλίας.

Εκτός όμως από τους τόπους ανάγνωσης, θυμίζουμε δράσεις, όπως τις λέσχες ανάγνωσης που δραστηριοποιούνται σε πολλές δημόσιες βιβλιοθήκες, τη δημιουργία ενός κύκλου μεγαλόφωνης ανάγνωσης (LaAV), τις πρωτοβουλίες ηχογράφησης βιβλίων για τυφλούς, την εμπειρία της Ένωσης Intra για την ανάκτηση των βιβλίων και τη δημιουργία θεματικών συλλογών σε μικρές πόλεις και ιστορικά κτίρια, την παρουσία προγραμμάτων κοινωνικής υπηρεσίας. Αυτό είναι το πλαίσιο όπου δραστηριοποιείται το Τμήμα της Ένωσης Ιταλών Βιβλιοθηκονόμων της Umbria, που ιδρύθηκε το 1972 (παλαιότερα ήταν ενσωματωμένο με το Τμήμα του Lazio), παρήκμασε το 1988 και αναγεννήθηκε το 1993. Τα τελευταία χρόνια οι εγγεγραμμένοι ήταν περίπου εβδομήντα, με μία αύξηση των φορέων και μείωση των ατόμων. Ένα φαινόμενο διαδεδομένο που αντικατοπτρίζει την αύξηση του μέσου όρου ηλικίας των βιβλιοθηκονόμων, τις συνταξιοδοτήσεις χωρίς αναπλήρωση και τη δυσκολία των νέων να στραφούν σε ένα επάγγελμα που μπορεί δυστυχώς να αποδειχθεί προσωρινό και επισφαλές. Οι δραστηριότητες κατάρτισης επικεντρώθηκαν στη συμμετοχή στο συνέδριο της IFLA το 2009 στο Μιλάνο (προετοιμασία, παρακολούθηση και ανταλλαγή εμπειριών) με συμμετοχή των τοπικών θεσμών, του Πανεπιστημίου και της Περιφέρειας (που κατά παράδοση διαχειρίζεται τις προτάσεις κατάρτισης). Εξετάστηκαν ενδελεχώς οι σχέσεις με τις βιβλιοθήκες, τους φορείς (κυρίως την Περιφέρεια και τα Πανεπιστήμια) και φυσικά με τα μέλη και τους βιβλιοθηκονόμους. Έχει ξεκινήσει μία συζήτηση για τη μεταρρύθμιση του νόμου της Περιφέρειας 37/90 (συγκεκριμένος στόχος για το άμεσο μέλλον) για τις βιβλιοθήκες του παρόντος και του μέλλοντος (θα πρέπει να εγκριθεί ένας νόμος που να κοιτάει μπροστά), ενώ επιτεύχθηκε η ένταξη των βιβλιοθηκών ως «πρόσωπα» στο πλαίσιο του «Κοινωνικού σχεδιασμού της Περιφέρειας», για την ενίσχυση της κοινωνικής διάστασης των βιβλιοθηκών, που είναι πλέον αναμφισβήτητο γεγονός, αλλά ακόμα δεν έχει συμπεριληφθεί στον προγραμματισμό και τις κοινωνικές πολιτικές.

Ανάλογες εργασίες είναι σε εξέλιξη και για όσον αφορά το ρόλο των βιβλιοθηκών στην οικονομία της γνώσης. Εδώ και μερικούς μήνες συμμετέχουμε στις συνεδριάσεις των οργανώσεων που συνδέονται με το CoLAP (Συντονισμός Ελεύθερων Επαγγελματικών Ενώσεων), για να προωθήσουμε την ίδρυση ενός περιφερειακού τμήματος της Umbria και μία περιφερειακή νομοθεσία που να ευνοεί την ίδρυση και την ανάπτυξη των

επαγγελματικών ενώσεων. Με βάση τη διαπίστωση ότι οι βιβλιοθήκες πρέπει να γίνουν γνωστές για να εκτιμηθούν και να υποστηριχθούν από όλους τους πολίτες, έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις πρωτοβουλίες για την προώθηση της ανάγνωσης στις βιβλιοθήκες: *Παγκόσμια Ημέρα του Βιβλίου και των Συγγραφικών Δικαιωμάτων, τον Οκτώβριο βρέχει βιβλία, Γεννημένοι για την Ανάγνωση, Umbria Βιβλίο* (Έκθεση βιβλίου της Umbria) είναι μόνο μερικές από τις πρωτοβουλίες που βρίσκονται στην ημερήσια διάταξη του Τμήματος και απαιτούν σημαντική οργανωτική δέσμευση και συμμετοχή. Ένα Εργαστήριο Επικοινωνίας το 2009 προκάλεσε μεγάλο ενδιαφέρον και προώθησε τη δημιουργία του ενημερωτικού δελτίου “Thesaurus” του Κέντρου Υπηρεσιών της Βιβλιοθήκης του Πανεπιστημίου της Perugia.

Έχουμε εργαστεί για να παρουσιάσουμε (θετικά) τις βιβλιοθήκες στο πρόγραμμα των τοπικών μέσων ενημέρωσης, προσπαθώντας να υπερβούμε τα στερεότυπα και την τάση προς τη λήθη και την καταγγελία. Υπό αυτό το πρίσμα, γεννήθηκε ο διαγωνισμός «A corto di libri: οι ταινίες μικρού μήκους αφηγούνται τις βιβλιοθήκες», που προσπαθεί να οδηγήσει τους βιβλιοθηκονόμους να «αφηγηθούν τον εαυτό τους» με τη χρήση του βίντεο, και να αποκαλύψουν στους επαγγελματίες και ερασιτέχνες κινηματογραφιστές τη γοητεία του κόσμου της βιβλιοθήκης. Για το Τμήμα της Umbria –όπου όλοι γνωρίζονται, αλλά ο καθένας καλείται να εκτελέσει διαφορετικές αποστολές και ρόλους- ο δρόμος είναι σίγουρα ανηφορικός. Όμως η συνεργασία, η εμπειρία και η φαντασία είναι τα μέσα με τα οποία θα προσπαθήσουμε να ανταποκριθούμε στην κρίση, στις απαιτήσεις των μελών και στις ανάγκες των αναγνωστών.